

Hyvinvointipalvelut

Tilivelvollinen: hyvinvointijohtaja Tuija Peurala

Hyvinvointi- ja elämänlaatupalvelujen palvelualueen keskeisin yhteinen tavoite on kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen tarkoittaa toimia, joilla ylläpidetään ja parannetaan väestön terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta sekä työ- ja toimintakykyä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä säädetään mm. kuntalaissa ja kyse on kunnan yhdestä lakisääteisestä perustehtävästä. Myös järjestöillä, yhdistyksillä, seurakunnalla sekä seuroilla on merkittävä rooli hyte-työssä, ja kolmannen sektorin toimijat ovatkin palvelualueen keskeinen yhteistyökumppani.

Hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunnan tehtävänä on järjestää kansalaisto-, kirjasto-, kulttuuri-, liikunta-, nuorisotyön ja etsivän nuorisotyön palvelut sekä taiteen perusopetuksen palvelut. Lautakunta vastaa myös työllisyyspalvelujen tilaamisesta Tampereen seudun työllisyysalueelta, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinaatiosta sekä toimii ehkäisevästä päihdetyöstä vastaavana kuntalain mukaisena toimielimenä. Hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunta toimii myös kansalaisopisto-toiminnan yhteistoiminta-aluetta (Juupajoki, Kuhmoinen, Orivesi) koskevassa päätöksenteossa kuntien yhteisenä toimielimenä.

Palvelualue koostuu hyvinvointipalvelujen ja elämänlaatupalvelujen tulosalueista.

Hyvinvointipalvelujen tulosalue sisältää hyvinvointi- ja elämänlaatupalvelualueen johto- ja toimistopalvelut, lautakunnan sekä vanhus- ja vammaisneuvostojen kustannukset, maahanmuuttopalvelut, Tampereen kaupungin järjestämisvastuulle 1.1.2025 siirtyneet työllisyyspalvelut ja työttömyysturvaetuuden kuntaosuudet, nuorten kesätyöllistäminen sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinoitiin liittyvät tehtävät.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
Vahvistamme elinvoimaamme - Orivesi on rohkeasti kehittyvä, investointeja houkutteleva ja tulevaisuutta ennakoiva kaupunki - kaupungin joustava maankäyttö ja ketterät elinkeinopalvelut tuovat virtaa koko Orivedelle	Työllisyyspalvelut: -Yhteistyömme Tampereen kaupungin kanssa toimii saumattomasti -Työttömyysasteemme laskee (vertailuna kehyskuntien ja koko Pirkanmaan vastaava luku) - Lisäämme nuorten kesätyöpaikkojen ja 4H-yrittäjien määrää - Vakiinnutamme nuorten ohjaamo -toiminnan (kävijämäärät nousevat edellisestä vuodesta)	- Yhteistyö Tampereen kanssa käynnistynyt ongelmitta, työryhmät käynnistyneet ja uusia tapoja tehdä yhteistyötä kehitetään. - Työttömyysaste Orivedellä on noussut vuoden takaisesta 17 % (64 hlöä). Työttömistä 34 % oli pitkäaikaistyöttömiä. Työttömyysaste 6/2026: Orivesi 11,4 % (6/2025: 9,9 %), koko maa 12,8 % (6/2025: 12,2 %), Pirkanmaa 13,7 % (6/2025: 12,1 %). - Ohjaamo-toiminta käynnistynyt 2/2025, avoinna maanantaisin klo 12-14, yksittäisiä kävijöitä.
Edistämme asukkaiden hyvinvointia - Turvaamme lasten ja nuorten hyvän kasvun ja oppimismahdollisuudet	Laadimme kaupungin hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman vuosille 2026-2029.	Toteutuu

- Aukkaat ovat aktiivisia ja hyvinvointia - Vilkas ja osallistuva yhteisö tekee Oriveden	Seuraamme tavoitteiden toteutumista vuosittain hyvinvointitilinpäätöksessä. Hyte-kerroin, joka koostuu 15 indikaattorista, parane vuosittain. Mahdollistamme vanhus- ja vammaisneuvoston aktiivisen toiminnan (kokousten/tapahtumien määrä, talousarvion toteutuminen).	Toteutuu Toteutuu, vuonna 2025: 76 (vuonna 2024: 65) Toteutuu, vanhus- ja vammaisneuvostoilla on ollut kummakin kaksi kokousta alkuvuonna.
Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi - Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi ovat johtamisen keskiössä - Uudistamme johtamista ja toimimme suunnitelmallisesti ja taloudellisesti	Koko palvelualue: Toteutamme palvelualueellamme työhyvinvoinnin kehittämishjelman toimenpiteitä ja raportoimme tuloksistamme. Palvelualueemme työhyvinvointikyselyn tulokset paranevat edellisestä vuodesta (vastaajien lukumäärä ja kyselyn tulokset kehittyvät positiivisesti, vuosi 2024 ensimmäinen vertailuvuosi) Palvelualueemme sairauspoissaolopäivät vähenevät (pvä/hlö, kehitys edellisistä vuosista, vertailu koko kaupungin ka.) Henkilöstömme osallistuu koulutuksiin aktiivisesti (osallistujien määrä, koulutuksien määrä/hlö, vertailu koko kaupungin ka.)	Palvelualue on aktiivisesti mukana toteuttamassa kehittämishjelman toimenpiteitä oman palvelualueen osalta. Toteutuu osittain. Vastausprosentti 81 % (koko kaupunki 60 %). Tulokset pysyneet pääosin ennallaan vuodesta 2024. Vastaajista 95 % suosittelisi työpaikkaansa tuttavilleen. Toteutuu. 165 työpäivää, 22 hlöä. Poissaoloprosentti 2,4. (Vuonna 2024: 216 työpäivää, 26 hlöä. Poissaoloprosentti 3,0) Koulutuksia yhteensä 36 työpäivää, osallistujia 10 hlöä.

Elämänlaatupalvelut

Tilivelvollinen: hyvinvointijohtaja Tuija Peurala

Elämänlaatupalvelujen tehtävänä on luoda edellytyksiä ja tukea ihmisten yhtäläisiä mahdollisuuksia lisätä hyvinvointiaan eri tavoilla kansalaisopisto-, kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluiden kautta yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Elämänlaatupalvelut tekevät paikallista ja seudullista yhteistyötä luoden Orivedelle laadukkaita ja kattavia hyvinvointipalveluita taloudellisesti ja tehokkaasti. Elämänlaatupalvelut tarjoavat ja ylläpitävät kuntalaisille harrastuspaikkoja ja -mahdollisuuksia koko elinkaari huomioiden. Palveluita suunniteltaessa ja toteutettaessa otetaan huomioon saavutettavuus, tasavertaisuus sekä osallisuuden periaatteet.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
Vahvistamme elinvoimaamme - Orivesi on rohkeasti kehittyvä, investointeja houkutteleva ja tulevaisuutta ennakoiva kaupunki - kaupungin joustava maankäyttö ja ketterät elinkeinopalvelut tuovat virtaa koko Orivedelle	Järjestämme eri-ikäisille kuntalaisille aktiviteetteja, olemme mukana muiden palvelualueiden/3.sektorin toiminnassa/tapahtumissa sekä kehitämme aktiivisesti myös omaa toimintaamme sekä näkyvyyttämme. <i>Kulttuuripalvelut:</i> -järjestämme innovatiivisesti paikallista kulttuuritoimintaa sekä olemme osallisia kulttuuripalveluiden seudullisessa ja valtakunnallisessa kehittämistoiminnassa. <i>Kansalaisopistopalvelut:</i> -vahvistamme kaupungin elinvoimaa järjestämällä osallistavia ja innostavia harrastus- ja koulutusmahdollisuuksia ja tapahtumia kuntalaisille (osallistujamäärän kehitys).	<i>Hankkeet:</i> Nuorisotyö koulussa Harrastamisen Suomen mallin -hanke Lasten ja nuorten harrastamisen hanke (nuorisopalvelujen pienryhmät) Osko: Priima -tulevaisuushanke/päätynyt 30.6. Erasmus-rahoitus/Erasmus -akkreditointi Opintoseveliaavustus -hanke Työn ja osallisuuden paikalliselle polulle – hanke 17.6.2026 alkaen <i>Kulttuuripalvelut:</i> Olemme kuntien kulttuuriverkoston (operaatio Pirkanmaa) jäseniä 1.1.2025 alkaen. Osallistumme valtakunnalliseen Elinvoimaa kulttuurista verkoston hankesuunnitteluun. Osallistumme laajasti kulttuurihyvinvoinnin yhteistyön verkostoihin/KULTU-ryhmä <i>Kansalaisopistopalvelut:</i> Kansalaisopiston kansalaistaitojen kurssivalikoima, yleisluennot ja opiston opetus monipuolisesti lisäävät kuntalaisten hyvinvointia ja toiminta-alueen kuntien veto- ja pitovoimaa. <i>Kirjastopalvelut:</i> Kirjasto on osallistunut koululla 7.-luokkien ryhmäytykseen, nuorisotalolla elokuvailtapäivään ja liikuntahallilla MLL:n vappuriehaan. Paikalliset toimijat ovat saaneet käyttää kirjastotilaa maksuttomien tapahtumien järjestämiseen.

	<i>Liikuntapalvelut:</i> - olosuhdetyössä kiinnitämme huomiota alueiden vetovoimaan ja käytön matalaan kynnykseen - lisäämme ja kehitämme tiedotusta (mm. some-kanavat ja digitaaliset palvelut).	Pirkanmaan kirjastojen yhteistyö: Orivesi on mukana johtoryhmässä, e-kirjaston palaute-ringissä, kokoelmatiimissä, verkkokirjaston sisällöntuotannossa sekä kirjastojärjestelmän vaihtoprojektin ajan laajennetussa järjestelmätiimissä. Valtakunnallinen yhteistyö: Orivesi on mukana paikalliskäyttöisten digitaalisten sanomalehtien kilpailutustyöryhmässä. Liikuntapalveluissa aktiivisessa käytössä omat some-kanavat.
Edistämme asukkaiden hyvinvointia - Turvaamme lasten ja nuorten hyvän kasvun ja oppimismahdollisuudet - Asukkaat ovat aktiivisia ja hyvinvoivia - Vilkas ja osallistuva yhteisö tekee Oriveden	Tarjoamme kaiken ikäisille kuntalaisille matalan kynnyksen saavutettavia ja laadukkaita hyvinvointia edistäviä palveluita. Tuemme kuntalaisia liikunnallisessa elämäntavassa. <i>Nuorisopalvelut:</i> - Nuorisopalvelujen toiminta (leirit/retket/nuorisotilan kävijämäärän kehitys) - Nuorisovaltuuston toiminta/aloitteet - Etsivän nuorisotyön asiakasmäärän kehitys, nuorten ohjautuminen palveluihin - Koulun nuorisotyöntekijän vakinaistaminen <i>Kirjastopalvelut:</i> -Kävijä- ja lainausmäärien kehitys - Lukukoiratoiminnan kehittäminen (lapset, maahanmuuttajat), kävijämäärä - Taidelainaamon vakiinnuttaminen, lainausmäärien kehitys	<i>Nuorisopalvelut:</i> Nuorisotilalla oli kevään aikana yhteensä 4356 kävijää. Leirejä järjestettiin neljä, joissa oli yhteensä 53 osallistujaa. Kaikki leirit myytiin nopeasti loppuun. Järjestettyjä retkiä oli viisi, osallistujia yhteensä 188. Osallistuttiin 14 tapahtumaan, jossa asiakas kohtaamisia noin 1300. Etsivä nuorisotyö tavoittanut 1-6/2026 yhteensä 61 nuorta, joista asiakkuus alkoi kaikilla. Palveluihin ohjautuminen raportoidaan vuoden lopussa. vakinaistetaan 1.12.2026 alkaen. <i>Kirjasto:</i> Kävijät 33 633 (2025: 35 768) Lainat 72 431 (2025: 72 124) Tapahtumat 44, osallistujat 428

	- Liikuntavälineiden lainausmäärien kehitys <i>Kansalaisopistopalvelut:</i> - osallistujamäärien kehitys -toiminnan kehittäminen kurssipalautteen perusteella <i>Kulttuuripalvelut:</i> - Toteutamme Oriveden kaupungin kulttuuristrategian mukaista toimintaa ja noudatamme Pirkanmaan alueellisen kulttuurihyvinvointisuunnitelman suosituksia - Kaiku-korttitoiminnan vakiinnuttaminen (asiaksmäärien kehitys) -Kulttuurikaveritoiminnan vakiinnuttaminen (asiaksmäärien kehitys) <i>Liikuntapalvelut:</i> -ohjatut ryhmät (ryhmien ja asiakasmäärän kehitys) -liikuntaneuvonta (asiaksmäärän kehitys) -liikuntapaikkojen varattujen vuorojen määrän kehitys	<i>Kansalaisopistopalvelut:</i> Kansalaisopiston kurssimaksut pysyivät ennallaan. Kansalaistaitokurssit ja yleisluennot olivat edelleen maksuttomia. Lasten ja nuorten opetuksessa käytössä ovat sisaralennukset ja vapaaopipilaspaikat. Kansalaisopisto on kaikukortti -kohde. Osallistujia kevätlukukaudella 1390 (kevät 2025: 1429). <i>Kulttuuripalvelut:</i> Olemme jatkaneet kulttuuristrategian mukaisen kulttuuritoiminnan kehittämistä ja kulttuurihyvinvoinnin edistämistä kaikukortti- ja kulttuurikaveritoiminnan muodoissa. Kansalaisopisto järjesti keväällä 2026 yhteensä 230 kurssia, joista maksuttomia yleisluentoja oli 10, mikä on 1 enemmän kuin lukuvuonna 2024-2025, jolloin kaikkien kurssien määrä oli 247 ja luentoja järjestettiin jokaisessa toiminta-alueen kunnassa. <i>Liikuntapalvelut:</i> -Ohjattuja ryhmiä liikuntahallilla ja kuntosalilla 16 kappaletta, joissa käyntejä yhteensä 1656 (1-6/2025: 1608 käyntiä). -Uimahallilla ohjattuja ryhmiä neljä (2025: 3) joissa yhteensä 330 käyntiä (2025: 445). Yhteensä ohjattuja ryhmiä 20, joissa yhteensä 1986 (2025: 2053) käyntiä. -Liikuntaneuvonnassa käyneiden asiakkaiden lukumäärä ei ole henkilöstövaihtuvuuden takia tiedossa.
--	---	---

		-Liikuntahallin + kuntosalin kävijämäärä 40 854 käyntiä (2025: 39 087 käyntiä). -Uimahallin kävijämäärä 23 608 (2025: 23 627).
Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi - Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi ovat johtamisen keskiössä - Uudistamme johtamista ja toimimme suunnitelmallisesti ja taloudellisesti	Toiminnan nettokustannus/asukas (6/2026: asukasluku 8852) Kehitämme asiakaskokemusta; vakiinnutamme asiakasraatitoiminnan, keräämme säännöllisesti asiakaspalautetta (esim. sähköisen kyselyn avulla) ja hyödynnämme sitä palvelujen kehittämisessä. Laadimme nuorisotyön perussuunnitelman (NUPS) Laadimme liikkumisohjelman (liikuntapaikkasuunnitelma ja liikunnan edistämisen suunnitelma) Toteutamme kansalaisopisto- ja kulttuuripalvelujen voimassa olevaa strategiaa ja lukuvuosisuunnitelmaa. Toteutamme Pirkanmaan kirjastojen strategiaa ja toimintasuunnitelmaa. Osallistumme aktiivisesti seutuyhteistyöhön.	liikuntapalvelut: 66 €/as. (2025: 76 €/as.), yksikkökohtaiset luvut raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä. kirjasto: 24 €/as. (2025: 23 €/as) kansalaisopisto: 29 €/as. (2025: 28 €/as) kulttuuri: 7 €/as. (2025: 4 €/as) nuorisotyö: 10 €/as. (2025: 15 €/as.) Kyselyt (mm. OSKO) Aloitetaan valmistelu syksyllä 2026 Siirretään vuoteen 2027. Toteutuu Toteutuu Toteutuu

Hyvinvointi- ja elämänlaatupalvelualueen riskiarvio

Pieni henkilöstömäärä edellyttää kaikilta palvelualueen työntekijöitä/viranhaltijoilta laajaa osaamista sekä perehtymistä myös muiden työtehtäviin (mm. akuutit sijaistukset). Pätevien sijaisten saaminen voi olla hankalaa ja pahimmillaan palvelupisteitä joudutaan sulkemaan. Epäpätevien sijaisten tai henkilöstövajeen vuoksi riskinä voi olla osassa työyksiköistä myös kasvanut vahinko- tai tapaturmariski. Ikääntyneet kiinteistöt ja talotekniikka sekä lisääntynyt ilkivalta voivat aiheuttaa myös äkillisiä sulkuja palvelutuotantoon sekä ennakoimattomia kustannuksia.

Elämänlaatupalvelujen osalta taloudellisena riskinä on, että nykyisessä taloustilanteessa kuntalaiset vähentävät palvelujen käyttöä ja tämän myötä tuloja kertyy aiempaa vähemmän.

Työllisyyspalvelujen osalta talousriski voi konkretisoitua työttömyysasteen kasvaessa, jolloin kuntalaisten palvelujen tarve sekä kunnan maksama työttömyysturvan kuntaosuus kasvavat merkittävästi.

Hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunnan talousarvion toteutuminen 1.1.- 30.6.2026

	TA 2026	Toteutuma 1-6/2026	Toteuma %
Toimintatuotot	626 631,00	399 088,24	63,69
Toimintakulut	-5 558 728,96	-2 852 822,82	51,32
Toimintakate	-4 932 097,96	-2 453 734,58	49,75

Talousarvio toteutunee suunnitellun mukaisesti muutoin, mutta työllisyyspalvelut tulevat ylittämään talousarvion. Kaupungin Kelalle maksamat työttömyysturvamaksut ovat kasvaneet koko alkuvuoden ajan ja tämän hetken arvion mukaan ne tulevat ylittämään n. 100.000 – 130.000 €, jos työllisyystilanteessa ei tapahdu merkittävää parantumista loppuvuoden aikana.